

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la inadmisibilitatea recursului în anulare

declarat în cauza penală privind învinuirea lui

Nicolai Lisnic și Andrian Lupan
(art. 287 alin. (3) Cod penal)

Dosarul nr. 4-1re-51/2023

Nr. PIGD 1-17106120-01-4-1re-21072023

Chiar dacă instituția recursului în anulare a fost abolită la 01 septembrie 2023, recursurile în anulare declarate până la acea dată se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora; Constatarea vinovăției la aplicarea amnistiei; Recurs în anulare vădit neîntemeiat.

23 octombrie 2024

Au examinat anterior cauza judecătorească:

Instanța de fond: Veronica Cuculescu

Curtea de apel: Oxana Robu, Stelian Teleucă, Igor Mânăscuță

Instanța de recurs: Ion Guzun, Sergiu Daguța, Ghenadie Eremciuc

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului în anulare declarat de avocatul Tatiana Tampei în interesele condamnaților Nicolai Lisnic și Andrian Lupan,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Vladislav Gribincea, *Președinte,*

Lilia Roic-Botezatu

Ghenadie Eremciuc, *judcători,*

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Nicolai Lisnic și Andrian Lupan s-au născut în anul 1991 și, respectiv, 1996 în aceeași localitate din r-nul Șoldănești. Ambii au fost învinuiți în temeiul art. 287 alin. (3) Cod penal de săvârșirea huliganismului agravat, însoțit de aplicarea violenței asupra persoanei, cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale.

2. Condamnații Nicolai Lisnic și Andrian Lupan au fost apărați în această procedură de avocatul Tatiana Tampei.

3. În prima instanță cauza penală a fost examinată în procedură generală. Prima instanță a aplicat în privința condamnaților prevederile Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova și a dispus încetarea procesului penal. Curtea de Apel a admis apelul procurorului, a rejudecat cauza și a pronunțat o nouă hotărâre potrivit căreia Nicolai Lisnic și Andrian Lupan au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal și liberați de pedeapsă penală în legătură cu intervenirea amnistiei. Curtea Supremă de Justiție a menținut decizia instanței de apel, declarând inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat, recursul depus de către avocatul Tatiana Tampei în interesele condamnaților.

4. La 21 iunie 2023, avocatul Tatiana Tampei a depus recurs în anulare în care solicită casarea deciziei curții de apel și a curții supreme de justiție.

5. Urmărirea penală în această cauză a fost pornită la 16 decembrie 2016 și s-a finalizat în 27 martie 2017. Prima instanță a examinat cauza în perioada 28 martie 2017 – 28 septembrie 2022. Instanța de apel a examinat cauza începând cu 10 mai 2022 până la 28 septembrie 2022. Instanța de recurs a examinat cauza între 27 ianuarie 2023 și 17 mai 2023. Dosarul a ajuns din nou la Curtea Supremă de Justiție la 21 iulie 2023.

ÎN FAPT

6. Nicolai Lisnic și Andrian Lupan au fost învinuiți că, la 14 decembrie 2016, în jurul orelor 22:30, împreună cu Petru Ghervas, Ion Belibov și Iulian Iațco, în

privința acestora cauza fiind disjunsă într-o procedură separată, s-au aflat pe o stradă din satul Meșeni. Grupul a acționat de comun acord, având intenții huliganice în urma unui conflict cu un grup de localnici. Cei implicați aveau asupra lor obiecte asemănătoare cu bâte și au intenționat să aplice violență fizică asupra altor persoane. În cursul altercației, ei le-au aplicat lui Mihail Chironda și Veaceslav Bubulici multiple lovituri cu pumnii, picioarele și bâte pe diferite părți ale corpului. Conform rapoartelor de expertiză medicală, Mihail Chironda a suferit vătămări corporale sub formă de echimoze și edem al țesuturilor moi pe față, precum și hemoragie sclerală parțială la ochiul stâng, acestea fiind clasificate ca vătămări corporale neînsemnate. Veaceslav Bubulici a suferit o fractură a oaselor nazale cu deplasare de fragmente, excoziații și edem al țesuturilor moi pe față, fiind clasificate ca vătămări corporale ușoare. Acțiunile lui Nicolai Lisnic și Andrian Lupan au fost calificate conform art. 287 alin. (3) Cod penal.

7. Dosarul a fost transmis în instanța de judecată la 27 martie 2017, iar, la 01 aprilie 2019, prin încheierea judecătorului Igor Negreanu, a fost dispusă disjungerea cauzei penale date în privința lui Nicolai Lisnic și Andrian Lupan în proceduri seperate, din motiv că ceilalți inculpați au formulat cereri de examinare a cauzei în procedură simplificată.

8. La 28 ianuarie 2022, condamnații Nicolai Lisnic și Andrian Lupan au depus cereri indicând că recunosc vina în comiterea infracțiunii imputate și solicită aplicarea în privința lor a legii amnistiei. Cererile au fost scrise olograf de fiecare dintre inculpați și consemnate de către avocatul care-i apăra.

9. Prin sentința Judecătorei Orhei, sediul Rezina din 11 aprilie 2022 procesul penal în privința lui Nicolai Lisnic și Andrian Lupan a fost încetat din motivul intervenirii amnistiei.

10. La 26 aprilie 2022, procurorul a contestat sentința cu apel, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, de condamnare a inculpaților, cu liberarea de răspundere penală.

11. La 28 septembrie 2022, Curtea de Apel Chișinău a admis apelul procurorului Ion Bernaz, a casat total sentința și a pronunțat o nouă hotărâre potrivit căreia Nicolai Lisnic și Andrian Lupan au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal și liberați de pedeapsă penală în legătură cu intervenirea amnistiei. Instanța de apel a motivat necesitatea casării hotărârii atacate prin faptul că încetarea procesului în legătură cu amnistia constituie temei de nereabilitare, respectiv instanța de judecată este obligată la adoptarea sentinței de condamnare să respecte prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, care prevede că sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

12. La 30 decembrie 2022, avocatul Tatiana Tampei a contestat decizia cu recurs, solicitând casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

13. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 17 mai 2023, recursul a fost declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat. Instanța de recurs a motivat că conținutul recursului nu cuprinde o argumentare a celor invocate prin prisma temeiului indicat, prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

14. La 21 iunie 2023, avocatul Tatiana Tampei, în interesele condamnaților, a depus recurs în anulare prin care solicită casarea deciziei instanței de recurs și a celei de apel, fără a invoca vreun temei legal. Din contextul recursului în anulare totuși rezultă că avocatul nu este de acord cu constatarea vinovăției clienților săi în instanța de apel.

15. La 21 iulie 2023, Curtea Supremă de Justiție a solicitat procurorului depunerea referinței la recurs. În adresa instanței a parvenit referința procurorului Pavel Guțan, care solicită declararea recursului ca fiind inadmisibil, deoarece argumentele invocate nu constituie un viciu fundamental.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

16. Instituția recursului în anulare a fost abolită prin Legea nr. 246/2023, în vigoare din 01 septembrie 2023. Totuși, această modificare nu are efect asupra recursurilor în anulare depuse până la 01 septembrie 2023. Conform art. XI alin. (3¹) al acestei legi:

„Recursurile în anulare declarate până la intrarea în vigoare a prezentei legi se examinează și se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora.”

17. Până la 01 septembrie 2023, partea relevantă a art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, care se referea la temeiurile pentru recurs în anulare, era următoarea:

„(1) Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată...”

18. Conform art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală:

„44) viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată – încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale;”

19. Conform art. 454 Cod de procedură penală:

„Recursul în anulare poate fi declarat în termen de 6 luni de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești.”

20. Art. 456 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală prevedea următoarele:

„(2) Admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție o va decide un complet

format din 5 judecători, fără citarea părților, în camera de consiliu, în baza materialelor din dosar.

(3) În cazul constatării condițiilor prevăzute la art. 432 alin. (2), completul format din 5 judecători va decide asupra inadmisibilității recursului înaintat prin decizie motivată adoptată în unanimitate, iar în cazul constatării condițiilor prevăzute la alin. (4) al articolului menționat, completul va trimite prin raport recursul în anulare pentru judecare Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție.”

21. Conform art. 457 alin. (1) Cod de procedură penală (redacția în vigoare până la 31 august 2023, când au intrat în vigoare modificările operate prin Legea nr. 245 din 31 iulie 2023):

„(1) Judecarea recursului se face cu citarea procurorului, avocatului și celorlalte părți. Participarea procurorului și a avocatului în ședința instanței de recurs este obligatorie. Neprezentarea inculpatului, părții vătămate, părții civile și părții civilmente responsabile legal citate, precum și a reprezentanților lor nu împiedică examinarea recursului, însă dacă este necesar, instanța de recurs poate recunoaște prezența lor obligatorie, informându-i despre aceasta. ...”.

22. Art. 13 alin. (5/1) al Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție, după modificările introduse prin Legea nr. 224/2024, prevede următoarele:

„(5¹) ... Curtea Supremă de Justiție va examina în complete de 3 judecători cererile de recurs, cererile de recurs în anulare și cererile de revizuire, care au fost inițial repartizate spre examinare completelor din 5 judecători. Acestea vor fi examinate de completul de judecători din care face parte judecătorul raportor.”

23. Conform art. 389 alin. (1), (4) pct. 2) Cod de procedură penală:

(1) Sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.

(4) Sentința de condamnare se adoptă:

2) cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal și în cazurile prevăzute în art. 89 alin. (2) lit. a), b), c), e), f) și g) Cod penal.

MOTIVAREA INSTANȚEI

24. Având în vedere prevederile art. 13 alin. (5¹) al Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție (a se vedea para. 22), în pofida prevederilor art. 456 alin. (2) Cod de procedură penală (a se vedea para. 20), admisibilitatea recursului în anulare este examinat de un complet din trei judecători ai Curții Supreme de Justiție.

25. Recursul în anulare examinat a fost declarat în mai puțin de șase luni de la pronunțarea deciziei instanței de recurs, adică a fost depus în termen.

26. Examinând recursul în anulare, Curtea Supremă de Justiție trebuie să răspundă la întrebarea dacă hotărârea atacată irevocabilă este afectată de un viciu fundamental, eroare de drept comise la judecarea cauzei în cadrul procedurii precedente.

a. Definirea „viciului fundamental”

27. Art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, care definește „viciul fundamental”, nu este foarte explicit. Sintagma „viciu fundamental” a fost preluată în Codul de procedură penală din Protocolul 7 art. (4) alin. (2) la Convenția Europeană pentru Drepturile omului (CEDO). Prin urmare, sintagma „viciu fundamental” urmează a fi interpretată prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO).

28. Protocolul 7 art. (4) alin. (2) la CEDO prevede excepții de la principiul res judicata în materie penală. Excepțiile se referă la apariția unor fapte noi sau recent descoperite sau la constatare unui viciu fundamental în cadrul procedurii precedente. În această cauză nu se invocă apariția unor „fapte noi sau recent descoperite”. Prin urmare, ultima sintagmă nu va fi interpretată în această hotărâre.

29. Noțiunea de „viciu fundamental”, în sensul art. 4 alin. 2 din Protocolul nr. 7, sugerează că numai o încălcare gravă a unei norme de procedură, care aduce o gravă atingere integrității procedurii precedente, poate servi ca bază pentru redeschiderea acesteia în detrimentul persoanei acuzate. Când redeschiderea este solicitată în beneficiul persoanei acuzate, cerințele pentru redeschiderea procedurii ar putea fi mai puțin stricte, cu condiția că nu sunt afectate drepturile altor persoane. În ultimul caz, natura viciului va trebui evaluată în primul rând în funcție de dacă s-a încălcat dreptul la apărare și, astfel, a fost împiedicată buna administrare a justiției. În toate cazurile, motivele care justifică redeschiderea procesului trebuie să fie de natură „să afecteze hotărârea pronunțată” (mutatis mutandis hot. CtEDO [Mihalache v. România](#), 2019, para. 133).

30. Asigurarea unificării practicii judecătorești (*Mihalache v. România*, para. 134-138) sau reaprecierea situației de fapt în lipsa unor fapte noi sau recent descoperite (hot. [Stavilă v. România](#), 2022, para. 88-102) care nu erau în vădit iraționale (hot. [Bujnița v. Moldova](#), 2007, para. 23) nu au fost considerate de CtEDO ca constituind un „viciu fundamental”. Greșelile sau erorile autorităților trebuie, de regulă, interpretate în beneficiul persoanei acuzate și, de regulă, nu pot fi invocate în detrimentul acesteia (hot. [Rachikov v. Rusia](#), 2007, para. 50). Totuși, carențe deosebit de grave de procedură precum omisiunea investigării motivelor de instigare la ură care au stat la baza unui atac violent, cât și neluarea în considerare a unor astfel de motive la stabilirea pedepsei pentru infracțiunile violente motivate de ură au fost considerate de CtEDO drept „vicii fundamentale” ([Sabalic v. Croația](#), 2021, para. 114). CtEDO de asemenea a nu a găsit o violare a art. 6 CEDO atunci când, prin căi extraordinare de atac, a fost casată o hotărâre

judecătorească irevocabilă de condamnare care nu combătea câteva probe din dosar care confirmau nevinovăția (hot. [Lenskaya v. Rusia](#), 2009, para. 40-44).

31. Din para. 35-36 rezultă că viciul fundamental există dacă sunt întrunite cumulativ următoarele elemente:

- a) a fost stabilită o încălcare a normelor de procedură;
- b) această încălcare este „gravă”;
- c) încălcarea a afectat soluția din hotărârea pronunțată.

32. Curtea Supremă de Justiție notează că, având în vedere că pune în discuție un lucru judecat, recursul în anulare nu poate reprezenta un recurs ordinar repetat. Pentru a admite recursul în anulare, gravitatea încălcărilor trebuie să fie considerabil mai mare decât cele care pot servi drept temei pentru admiterea recursului ordinar.

b. Existența „viciului fundamental” în această cauză

33. Completul notează că instanța de recurs a remarcat la caz că instanța de apel corect a casat sentința de încetare a procesului penal, or în situația când instanța de judecată recurge la cercetarea judecătorească nu mai are posibilitatea legală de a adopta o sentință de încetare a procesului penal, chiar dacă la materialele dosarului există cererile inculpaților care solicită acest fapt în legătură cu intervenirea amnistiei.

34. Instanța de apel a pronunțat o decizie de condamnare, deoarece din art. 1 alin. (1), 7 alin.(1) - (8), 2 alin. (4), 275 pct. 4), 285 alin. (2) și (7), 350 alin.(1), 332 alin. (1) și (5), 384 alin. (1), (3) și (4) pct. 2), 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, rezultă că încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de instanța de fond, și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte acest fapt (art. 350 alin.(1), 332 alin. (1) Cod penal). Situație care nu este aplicabilă cazului dat, deoarece condamnații au depus cereri privind aplicarea amnistiei la etapa cercetării judecătorești.

35. Completul de asemenea notează că amnistia nu înlătură caracterul penal al faptei, ci, la etapa urmăririi penale sau a judecării cauze, este o circumstanță care înlătură pedeapsa penală. Înlăturarea pedepsei penale poate avea loc doar în raport cu o persoană vinovată de comiterea unei infracțiuni. Prin urmare, constatarea vinovăției este una din condițiile indispensabile pentru aplicarea amnistiei.

36. Soluția instanței de apel privind recunoașterea vinovăției inculpaților, stabilirea pedepsei și liberarea de executare a pedepsei în temeiul intervenirii amnistiei, a fost menținută de instanța de recurs. Argumentele invocate în recursul în anulare nu relevă nicio încălcare a legii. În asemenea circumstanțe, *a fortiori* nu a existat un viciu fundamental.

37. Prin urmare, conform art. 13 alin. (5¹) al Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție, art. 456 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală (versiunea în vigoare la data depunerii recursului în anulare),

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul în anulare declarat de avocatul Tatiana Tampei în numele condamnaților Nicolai Lisnic și Andrian Lupan împotriva deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 17 mai 2023.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Vladislav Gribincea

Judecători

Lilia Roic-Botezatu

Ghenadie Eremciuc